ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Говьсүмбэр аймгийн УСДУ ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ГСА-2024/02/НА-СТА-ОНА

Цахим хуудас: www.audit.mn Говьсүмбэр аймаг 2024 он	Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Сарантуяа Утас: 70543179 Цахим хаяг: sarantuyab@audit.gov.mn Аудитын менежер: Г.Наранбаяр Цахим хаяг: naranbayarg@audit.gov.mn Гэрээгээр аудитыг гүйцэтгэсэн: Баталгаат тооцоолол аудит ХХК-ийн Захирал: М.Буянбулган Утас: 77153069 Цахим хаяг: buyanbulgan@batalgaattaudit.com Чанарын менежер: Г.Цогтбаатар Аудитор: Н.Цэнгэнбаяр

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ГОВЬСУМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг
Утас/Факс:976-7054 3179
И-мэйл: govisumber@audit.gov.mn

2024.03.15 № 49

танай ____________-ны № ____________-т

ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН
"УСДУ" ОНӨААТҮГ-ЫН ЗАХИРАЛ
Б.ГАНЗОРИГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Говьсүмбэр аймгийн "УСДУ" ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн орлого, үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгуудад аудит хийлээ.

Говьсүмбэр аймгийн "УСДУ" ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, заавры дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тухай болон аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн анхаарал хандуулах, ач холбогдолтой зүйлийн талаар тодруулахад тус байгууллага нь бүх үйл явцыг санхүүгийн тайланд толилуулсан бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй асуудал гараагүй болно.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

008020321

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Тайлант онд төлөвлөгөөнд тусгагдсан 3 зорилт 52 арга хэмжээний хүрээнд 92.6 хувиар гүйцэтгэлтэй тайлагнаж хүргүүлснийг аймгийн Засаг дарга 84.6 хувийн биелэлттэй дүгнэсэн байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан болно. Ингэхэд материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй тул аудит хийсэн санхүүгийн тайланд залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Бусад мэдээлэл

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд удирдлага болон засаглах эрх бүхий этгээдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.САРАНТУЯА

Хоёр. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/Төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Балансын үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	**ХӨРӨНГӨ**		
1.1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ**	**388,737,063.84**	**383,360,141.09**
1.1.1	Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	149,798,984.44	140,275,583.53
1.1.2	Дансны авлага	120,346,329.93	103,617,467.35
1.1.6	Бусад авлага	5,892,026.79	16,112,787.22
1.1.5	Бараа материал	112,699,722.68	123,354,302.99
1.1.11	**Эргэлтийн хөрөнгийн дүн**	**388,737,063.84**	**383,360,141.09**
1.2.1	Үндсэн хөрөнгө	8,689,374,010.47	8,610,765,051.23
1.2.2	Биет бус хөрөнгө	1,066,000.00	1,925,906.67
1.2.3	**Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн**	**8,690,440,010.47**	**8,612,690,957.90**
1.3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**9,079,177,074.31**	**8,996,051,098.99**
2.1.1.1	Дансны өглөг	3,383,972.09	3,117,617.66
2.1.1.2	Татварын өглөг	4,026,342.04	4,531,838.32
2.1.1.3	Банкны богино хугацаат зээл	0.00	0.00
2.1.1.4	Нөөц /өр төлбөр/	4,732,400.23	7,613,542.87
2.1.1.5	Бусад богино хугацаат өр төлбөр	0.00	981,023.23
2.1.1.6	Урьдчилж орсон орлого	5,413,799,631.84	5,480,744,962.84
2.1.1.7	**Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн**	**5,425,942,346.20**	**5,496,988,984.92**
2.1.1.8	**Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн**	0.00	0.00
2.2	**ӨР ТӨЛБӨРИЙН НИЙТ ДҮН**	**5,425,942,346.20**	**5,496,988,984.92**
2.3	**Эзэмшийгчийн өмч**	**1,349,873,387.25**	**1,349,873,387.25**
2.3.1	Өмч: а) Төрийн	1,349,873,387.25	1,349,873,387.25
2.3.2	б) Хувийн	0.00	0.00
2.3.3	Дахин үнэлгээний нөөц	767,915,842.92	776,415,842.92
2.3.4	Эзэмшигчдийн өмчийн бусад хэсэг	3,495,997,951.78	3,495,997,951.78
2.3.5	Хуримтлагдсан ашиг (алдагдал)	**(1,960,552,453.84)**	**(2,123,225,067.88)**
2.3.6	**ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,653,234,728.11**	**3,499,062,114.07**
2.4	**ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ӨМЧИЙН ДҮН**	**9,079,177,074.31**	**8,996,051,098.99**

2.2 Аудит хийсэн орлогын дэлгэрэнгүй тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/Төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	Борлуулалтын орлого	2,332,755,424.14	2,306,505,001.68
2	Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг	2,167,228,572.99	2,356,839,195.36
3	**Нийт ашиг/алдагдал/**	**165,526,851.15**	**-50,334,193.68**
4	Түрээсийн орлого	0.00	0.00
5	Хүүний орлого	439,837.50	222,274.57
6	Бусад орлого	320,781,170.62	320,313,763.00
7	Борлуулалт, маркетингийн зардал	182,769,700.04	196,543,170.81
8	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	241,915,972.78	222,318,205.13
9	Бусад зардал	616,218.18	5,989,249.43
10	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз(гарз)	0.00	-12,347,395.12
11	**Татвар төлөхийн өмнөх ашиг/ алдагдал/**	**61,445,968.27**	**-166,996,176.60**
12	Орлогын албан татварын зардал	3,072,130.47	0.00
13	**Тайлант үеийн цэвэр ашиг/ алдагдал/**	**58,373,837.80**	**-166,996,176.60**
14	**Нийт дэлгэрэнгүй орлогын дүн**	**58,373,837.80**	**-166,996,176.60**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/Төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**		
1.1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**2,619,063,287.81**	**2,522,098,154.44**
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	2,400,385,653.83	2,452,756,426.58
1.1.2	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	1,981,259.00	3,409,938.00
1.1.3	Татаас санхүүжилтийн орлого	26,972,233.00	40,653,000.00
1.1.4	Бусад мөнгөн орлого	189,724,141.98	25,278,789.86
1.2	**Мөнгөн зарлагын дүн**	**2,472,169,635.80**	**2,395,562,219.92**
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	646,134,315.37	679,462,661.62
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	223,313,936.57	226,072,592.02
1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	371,521,349.01	651,838,213.25
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	229,146,622.97	302,383,300.26
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	477,237,083.65	192,818,139.00
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	287,939,636.02	193,560,516.26
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн	4,161,186.00	2,740,200.00
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	232,715,506.21	146,686,597.01
1.3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**146,893,652.01**	**126,535,934.52**
2.2	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**0.00**	**222,274.57**
2.2.2	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	0.00	0.00
2.2.3	Хүлээн авсан хүүний орлого	0.00	222,274.57
2.2.4	**Мөнгөн зарлагын дүн**	**0.00**	**136,281,610.00**
2.2.5	Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	0.00	136,034,110.00
2.2.6	Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	0.00	247,500.00

2.3	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**0.00**	**(136,059,335.43)**
4	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	**146,893,652.01**	**-9,523,400.91**
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	**2,905,332.43**	**149,798,984.44**
6	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**149,798,984.44**	**140,275,583.53**

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,349,873,387.25	706,915,842.92	3,495,997,951.78	(2,018,926,291.64)	3,533,860,890.31
2	Залруулсан үлдэгдэл	1,349,873,387.25	706,915,842.92	3,495,997,951.78	(2,018,926,291.64)	**3,533,860,890.31**
3	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	58,373,837.80	**58,373,837.80**
5	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	61,000,000.00	0.00	0.00	**61,000,000.00**
6	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,349,873,387.25	767,915,842.92	3,495,997,951.78	(1,960,552,453.84)	**3,653,234,728.11**
7	Залруулсан үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	4,323,562.56	**4,323,562.56**
9	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	-166,996,176.60	**-166,996,176.60**
10	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	8,500,000.00	0.00	0.00	**8,500,000.00**
11	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,349,873,387.25**	**776,415,842.92**	**3,495,997,951.7**	**-2,123,225,067.88**	**3,499,062,114.07**

2.5 Аудит хийсэн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/Төгрөгөөр/

Мөрийн дугаар	**Үзүүлэлт**	**Батлагдсан төлөвлөгөө**	**Гүйцэтгэл**	**Зөрүү**	**Хувь**
1	Цалин	990,373,585.00	873,978,061.21	116,395,523.79	88.2

2	НДШ	143,604,170.00	128,347,601.43	15,256,568.57	89.4
3	Нүүрс	376,253,500.00	358,879,556.00	17,373,944.00	95.4
4	Шатахуун	107,040,700.00	114,510,754.54	-7,470,054.54	107.0
5	Сэлбэг материал, урсгал засвар	159,300,200.00	190,360,961.44	-31,060,761.44	119.5
6	Их засвар	84,300,000.00	70,038,848.55	14,261,151.45	83.1
7	Элэгдлийн зардал	557,660,852.00	583,851,747.98	-26,190,895.98	104.7
8	Гэрэл цахилгаан	294,009,070.00	252,098,738.03	41,910,331.97	85.7
9	Түлш халаалт	36,300,000.00	39,735,218.24	-3,435,218.24	109.5
10	Шуудан холбоо	6,115,200.00	10,333,294.35	-4,218,094.35	169.0
11	Хог хаягдал, агаарын бохирдол	600,000.00	820,000.00	-220,000.00	136.7
12	ҮХХТатвар	33,313,808.00	4,891,544.43	28,422,263.57	14.7
13	Газрын төлбөр	2,039,197.00	2,846,247.00	-807,050.00	139.6
14	Усны төлбөр	1,485,358.00	3631300	-2,145,942.00	244.5
15	Ус бохирдуулсны төлбөр	5,000,000.00		5,000,000.00	0.0
16	АТӨЯХ-ийн албан татвар	550,000.00	246,000.00	304,000.00	44.7
17	Даатгал	2,563,752.00	1,540,123.00	1,023,629.00	60.1
18	Тээврийн зардал	3,000,000.00	6,191,161.74	-3,191,161.74	206.4
19	Томилолт	10,500,000.00	7,968,181.82	2,531,818.18	75.9
20	Сургалт	8,000,000.00	12,739,720.00	-4,739,720.00	159.2
21	Буцалтгүй тусламж,тэтгэмж	10,400,000.00	11,065,000.00	-665,000.00	106.4
22	Усны зардал	288,000.00	667,665.00	-379,665.00	231.8
23	Шагнал	9,500,000.00	3,700,000.00	5,800,000.00	38.9
24	Хөдөлмөр хамгаалал	24,697,600.00	27,882,366.77	-3,184,766.77	112.9
25	Бичиг хэргийн зардал	5,348,000.00	3,275,699.63	2,072,300.37	61.3
26	Програм хангамж	2,369,400.00	3,582,818.18	-1,213,418.18	151.2
27	Бусад зардал	9,000,000.00	18,050,619.25	-9,050,619.25	200.6
28	Ариутгал халдваргүйтэл	3,000,000.00	2,700,000.00	300,000.00	90.0
29	Мэдээлэл сурталчилгаа	5,000,000.00	4,014,545.36	985,454.64	80.3
30	Газрын хянан баталгаа	3,500,000.00		3,500,000.00	0.0
31	Ус, агаар, хөрсний шинжилгээний зардал	3,500,000.00	902,400.00	2,597,600.00	25.8
32	Зохицуулалт үйлчилгээний хөлс	7,970,000.00	8,312,800.00	-342,800.00	104.3
33	Аудитын төлбөр	4,000,000.00	4,182,000.00	-182,000.00	104.6
34	НААҮХолбооны гишүүний татвар	1,500,000.00	1,500,000.00	0.00	100.0
35	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх	5,000,000.00	4,513,545.50	486,454.50	90.3
36	Тоолуурын баталгаажуулалт	5,000,000.00	0.00	5,000,000.00	0.0
37	Ахмадын сан	7,922,989.00	7,922,989.00	0.00	100.0
38	Гамшгаас хамгаалах, эрсдэлийг бууруулах	10,000,000.00	0.00	10,000,000.00	0.0

39	Байгаль орчны нарийвчилсан үнэгээ хийлгэх	16,000,000.00	0.00	16,000,000.00	0.0
40	Эрчим хүчний аудит	16,000,000.00	0.00	16,000,000.00	0.0
41	Инженерийн ШССхем зургийг мэргжлийн байгууллагаар хийлгэх	15,000,000.00	14,590,909.09	409,090.91	97.3
42	Тэрбум мод	3,500,000.00	875,454.55	2,624,545.45	25.0
43	Үндсэн хөрөнгийн гарз	0.00	13,289,343.76	-13,289,343.76	0.0
44	**Дүн**	**2,990,505,379.00**	**2,794,037,215.85**	**196,468,165.15**	93.4
45	**Орлого**	**2,736,402,003.00**	**2,627,041,039.25**	**209,599,143.00**	96.0
46	**Ашиг, алдагдал**	**-254,103,376.00**	**-166,996,176.60**	**13,130,977.85**	65.7

Гурав. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 36,474.7 мянган төгрөгийн 2 алдаа[1] илэрсэн бөгөөд аудитын явцад залруулсан. Тухайлбал:

1. Замд яваа 15,000.0 мянган төгрөгийг урьдчилж гарсан зардалд бүртгэснийг мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөд нэмж тооцуулж тайланд тусгуулсан;
2. Завсрын аудитаар бараа материалд түүхий эд материалд бүртгэлтэй 80 нэрийн 20,354.7 мянган, үндсэн хөрөнгийн шинж чанартай 11 нэрийн 1,120.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг зохих ангиллын дагуу зөв бүртгээгүй, тайлагнаагүй байсныг жилийн эцсийн тооллого, тайлангаар залруулсан; нь *“ Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах бүртгэлийн стандартыг дагаж мөрдөнө:", 4.1.1-д "Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандарт;", 5.1.4 дэх "үнэн зөв байх;", 15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна.", 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ.", 20.2.3-т " Холбогдох олон улсын стандарт, эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам, заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах*” гэсэн заалтуудыг мөрдлөг болгоогүй ба ангилал батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Аудитаар нийт 400,862.1 мянган төгрөгийн 5 зөрчил[2] илэрсэн бөгөөд уг зөрчилд алдааг дахин давтан гаргахгүй байх 3 албан шаардлага, 2 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Албан шаардлага

1. Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой

<u>*Илрүүлэлт:*</u> Тус байгууллага нь НББББББ-ийг 2021 онд боловсруулж баталж мөрдсөн боловч зарим стандартууд мөрдөхгүй болсон байгааг шинэчлэх зөвлөмж өгснийг өөрчлөх тухай газрын захирлын тушаал гарсан боловч бодлогын бичиг баримтдаа өөрчлөлт оруулаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 3.1.9 дэх *"Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг" гэж бүртгэлийн суурь, санхүүгийн тайлан гаргахад баримтлах зарчмыг тодорхойлсон журам, заавар, аргачлалыг багтаасан баримт бичгийг; , 18.2 "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана", 20.2.2-т "аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах"* заалтуудыг мөрдлөг болгоогүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>*Шийдвэрлэсэн нь:*</u> Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын бичиг баримтыг өөрийн үйл ажиллагааны онцлогыг холбогдох, стандартууд, эрх зүйн актуудтай нийцүүлэн боловсруулж мөрдөх, түүнд тавих хяналтыг сайжруулах албан шаардлага хүргүүлэв.

2. Авлагатай холбоотой

<u>*Илрүүлэлт:*</u> Нийт 100,946,818.75 төгрөгийн авлагын үлдэгдлээс 60,668,331 төгрөгийн авлага нь хугацаа хэтэрсэн, он дамжсан найдваргүй авлага ээлж

---

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

байгаагаас 28,285,650.27 төгрөгийн авлагыг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй байна. Үүнээс Өлзийт экюпмент ХХК-д урьдчилж төлсөн зардлыг авлагаар бүртгэсэн нь УСНББОС-1 *"Санхүүгийн тайлангийн толилуулга" Үнэн зөв толилуулга ба УСНББОУС-тай нийцсэн байдал 27-д "Санхүүгийн тайланд байгууллагын санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв толилуулах ёстой.", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20.2.6-д " Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах"* заалтуудыг мөрдлөг болгоогүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: Холбогдох эзэн, холбогдогчийг тодруулж, баталгаажуулалт хийж, шийдвэрлүүлэх талаар тодорхой арга хэмжээ авах, түүнд тавих хяналтад анхаарч ажиллах албан шаардлага хүргүүлэв.

3. Шилэн данстай холбоотой

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд Төсвийн шууд захирагчийн мэдээлбэл зохих нийт 284 мэдээллээс 279-ийг оруулснаас 30 мэдээлэл хугацаа хоцроож, 5 мэдээлэл орхигдуулсан байв. Үүнд: 5 саяас дээш 44,130.0 мянган төгрөгийн зарлагын 3, 63,781.8 мянган төгрөгийн орлогын 2 гүйлгээг орхигдуулж, төсөв, өмч хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 12,380.0 мянган төгрөгийн 25 тушаал нийт 120,291.8 мянган төгрөгийн бусад 5 мэдээлэл хугацаа хоцроон мэдээлсэн нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1, “*Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох*" журмын 3 дугаар зүйлийн 3.2.10 заалттай нийцэхгүй байна.

<u>*Шийдвэрлэсэн нь:*</u> Шилэн дансны цахим сайтад байршуулах мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд бүрэн мэдээлж ажиллах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

3.2 Зөвлөмж

Татварын орлоготой холбоотой

<u>*Илрүүлэлт:*</u> ААНОАТ-ын татварын тайлангаар гарсан алдагдлыг харьяалах татварын албаар баталгаажуулан ирээдүйд шилжүүлэн тооцуулах хүсэлт гаргаагүй нь *“Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 13.1 дэх "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно.", 14.4-т "Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ", 14.4.7-д "Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартаар тогтоосон бусад зүйлс", 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20.2.1-д "энэ хуулийн 17.1-д заасан эрх бүхий этгээдийн хууль ёсны шаардлагыг цаг тухайд нь бүрэн хэрэгжүүлэх", 20.2.7-д "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын татвар, төлбөр, хураамж, шимтгэлийн тооцооллыг шалгах, тэдгээрт хяналт тавих", ААНОАТХ-ын 19.2-т "Харьялах татварын албаар баталгаажуулсан ирээдүйд шилжүүлэн тооцох алдагдлыг тухайн алдагдал гарсан татварын жилийн дараах дараалсан дөрвөн жил бүр албан татвар ногдуулах орлогын нийт дүнгийн 50 хувиар хязгаарлан хасаж тооцно.”* заалтуудыг мөрдлөг болгоогүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

<u>Өгсөн зөвлөмж:</u> Орлогыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн заалтын дагуу тухай бүрт нь баталгаажуулалт хийж, шийдвэрлэж байх

2.Худалдан авалттай холбоотой

Илрүүлэлт: Тайлант онд 99,367.2 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авахдаа Худалдан авах ажиллагааны хууль журмыг мөрдлөг болгоогүй. Дээрх бараа материалыг зах зээлийн үнээс хямдаар БНХАУ-аас бэлтгэсэн гэх хэдий ч тухайн үеийн үнэ ханшийн судалгааг нийтэд тавигдсан цахим болон нийлүүлэгч байгууллагуудын харьцуулсан үнийн саналаар баталгаажуулж баримтаар нотлоогүй байна.

Энэ нь “*Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-д " Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авахад энэ хуулийг дагаж мөрдөнө.", 6.1-т "Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг баримтална.", 7.1-д"Захиалагч бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авахдаа дор дурдсан тендер шалгаруулалтын журмыг баримтлан гүйцэтгэгчийг сонгож гэрээ байгуулна", 8.1-д "Засгийн газар нь барааны, ажлын, үйлчилгээний гэсэн ангилал тус бүрээр дараахь босго үнийг тогтооно", 33.1-д "Бараа, ажил, үйлчилгээний төсөвт өртөг нь энэ хуулийн 8.1.1-д заасан босго үнээс хэтрээгүй тохиолдолд харьцуулалтын аргыг хэрэглэж болно", 33.2-т "Харьцуулалтын аргыг дараахь байдлаар хэрэглэнэ:", 33.2.1-т "Үнийн санал ирүүлэх урилгыг энэ хуулийн 52.1.12, 53.5.4-т заасан худалдан авах ажиллагааны цахим системд зарлаж, үр дүнг тухай бүрд мэдээлэх;", 33.3-т "Энэ хуулийн 33.2.1-д заасан үнийн санал ирүүлэх хугацааг урилга зарласан өдрөөс хойш ажлын 5-аас доошгүй хоногоор тогтооно", Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоолын хавсралтаар баталсан босго үнийн 1”* заалтуудыг мөрдлөг болгоогүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Худалдан авалтыг холбогдох эрх зүйн актуудад нийцүүлэн зохион байгуулж ажиллах

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

Дээрх албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтийг Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын залруулгын нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Замд яваа мөнгийг зардлаар бүртгэсэн	1	15,000.0	0	0.0	1	15,000.0	1	15,000.0	0	0.0	1	15,000.0
Хөрөнгийг зөв ангилж бүртгээгүй	1	21,474.7			1	21,474.7	1	21,474.7			1	21,474.7
Дүн	**2**	**36,474.7**			**2**	**36,474.7**	**2**	**36,474.7**			**2**	**36,474.7**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс											
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой	1	0.0	0	0.0	1	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Авлагатай холбоотой	1	28,285.6	0	0.0	1	28,285.6	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Дүн	**2**	**28,285.6**	**0**	**0.0**	**2**	**28,285.6**	**0**	**0.0**	**0**	**0.0**	**0**	**0.0**

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн данстай холбоотой	1	107,911.8	0	0.0	1	107,911.8	0	0.0
Татварын орлоготой холбоотой	1	165,297.4	0	0.0	0	0.0	1	165,297.4
Худалдан авалттай холбоотой	1	99,367.2	0	0.0	0	0.0	1	99,367.2
Дүн	**3**	**372,576.5**	0	0.0	**1**	**107,911.8**	**2**	**264,664.6**

Тав. ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧИЙН АНГИЛЛААР АУДИТАД ХАМРАГДСАН БАЙДАЛ БА САНАЛ ДҮГНЭЛТИЙН ТАЛААРХ МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
			Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
		Аудитад хамрагдах	Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ								
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
6	ТБОНӨҮГ	1	1			1			
	НИЙТ	**1**	**1**			**1**			

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР